

KHT Pekka Niemi

PÄÄTÖS

KHT Pekka Niemen toiminnan tutkimisesta Tekesin kantelun johdosta

Asia vireille tulo

Innovaatorahoituskeskus Tekes on 22.2.2017 päivätyssä kantelussaan arvostellut KHT Pekka Niemen toimintaa sen vuoksi, että Niemi on laatinut virheellisen tarkastusraportin (26.7.2012) Ada Drive Oy:n Tekes-projektista.

Niemi on antanut 26.7.2012 tarkastusraportin kustannustilityksestä projektin koko kestoajalta. Niemi on esittänyt, että projektkirjanpito on toteutettu luotettavalla tavalla hyvän kirjanpitotavan mukaisesti, jäljitettävyysetju on aukoton ja projektkirjanpito on rahoitusehtojen mukainen. Työajanseurannasta Niemi on todennut, että työajanseuranta on toteutettu luotettavalla tavalla ja se on rahoitusehtojen mukainen. Kustannustilityksestä Niemi on todennut, että läpikäydyt kustannustilitykseen sisältyvän palkkaerittelylomakkeen tiedot täsmäävät palkkakirjanpitoon ja työajanseuranta ja läpikäydyt kokonaisrahopalkat on maksettu. Niemi on todennut kustannuslajikohtaisesta erittelystä, että läpikäydyt kustannukset ovat hankkeen kestoajana suoriteperusteisesti syntyneitä ja matkakustannukset ovat verohallinnon päätöksen mukaisia.

Tekes teetti projektille Tekes-tarkastuksen ulkopuolisella tiintarkastajalla. Lisäksi riippumaton Tekesin teknologia-asiantuntija osallistui tarkastukseen. Tarkastukseen liittyvä tilintarkastajan lausunto on päivätty 8.9.2015. Tekes-tarkastuksessa kävi ilmi, että työajanseuranta vastasi Tekesin edellyttämää työajanseurantaa lukuun ottamatta työajan hyväksymismerkintää. Tilitetyissä työtunneissa todettiin merkittäviä virheitä, minkä vuoksi palkkoja oli tilitetty liikaa. Tarkastuksen havaintojen mukaan matkalaskuja, laiteostoja ja ostettuja palveluita pk-yrityksiltä oli sisällytetty projektiin virheellisesti. Tekes päätti periä projektille liikaa maksetun lainaosuuden 76 385,86 euroa takaisin siltä osin kuin kustannukset eivät vastanneet ehtojen mukaisia hyväksyttäviä kustannuksia.

Tekes on arvostellut Niemen toimintaa puutteellisen tarkastusraportin antamisesta. Tekes-tarkastus toi merkittävät puutteet esiin. Niemi ei ole toiminut huolellisesti, mistä on aiheutunut vahinkoa Tekesille. Lisäksi Niemen toiminta vähentää Tekesin luottamusta auktorisoitujen tilintarkastajien toimintaan.

Tilintarkastajan selvitys

Niemi on antanut kantelun johdosta PRH:n tilintarkastusvalvonnalle 3.4.2017 päivätyt selvityksen ja 30.10.2017 päivätyt lisäselvityksen.

Niemi on selvittänyt PRH:n tilintarkastusvalvonnalle, että hän toiminut ADA Drive Oy:n tilivuosien 2011-2014 tilintarkastajana. ADA Drive Oy:n hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja väärensi Niemen nimen tilintarkastuskertomuksiin tilivuosilta 2013 ja 2014. Toimitusjohtaja väärensi myös Tekes-kustannustilitykseen 22.5.-31.12.2013 Niemen allekirjoituksen. Väärennykset paljastuivat vasta maaliskuussa 2015. Tapahtumat osoittavat,

14.11.2017

että Niemi on toiminut tilintarkastajana poikkeuksellisissa olosuhteissa. Niemi on kuitenkin itse allekirjoittanut Tekes-tarkastusraportin ajalta 8.7.2011 – 30.4.2012. Tarkastusjaksoon kohdistu virhe, koska Tekesin rahoituspäätöksen mukainen raportoitava kausi oli 8.7.2011 – 28.2.2012 eli kaksi kuukautta lyhyempi.

Niemi on huomauttanut, että Tekesin rahoituspäätöksen 15.9.2011 mukaan enimmäiskulut rahoituspäätöksen mukaiselle 252 000 euron lainan antamiselle olivat 360 000 euroa. Toetutuneet Tekesille raportoidut kustannukset olivat 358 415 euroa. Kulut eivät siis ylittäneet rahoituspäätöksen mukaista enimmäismäärää. Tekesille raportoituihin kuluihin sisältyi kuluja myös rahoituspäätöksen jälkeiseltä ajalta 1.3. – 30.4.2012. Niemen mukaan Tekesille esitettyyn kustannustilitykseen sisältyneet kustannukset ennen raportointikauden alkua 8.7.2011 olivat asianmukaisia, maksettuja, kirjanpitoon kirjat- tuja ja arvonnalisäverottomia.

Niemen mukaan ADA Drive Oy maksaa nyt Tekesiltä saamaansa lainaa pois erikseen sovitulla aikataululla maksuohjelman mukaan. Kun ADA Drive Oy on maksanut takaisin Tekesiltä saamansa lainan korkoineen, Tekes ei ole menettänyt yhtään mitään. Lisäksi Tekes on vielä syyskuussa 2016 päättänyt rahoittaa lisää ADA Drive Oy:tä rahoitus- avustuksella.

Niemi on myöntänyt, että Oy Tuokko Ltd:n erityistilintarkastus 8.9.2015 on suoritettu asianmukaisesti. Siinä on todettu oikein aika, jolloin kuluja on ylitetty. Erityistarkastuk- sen mukaan kulut perustuvat maksettuihin asianmukaisiin, kirjanpitoon kirjattuihin ar- vonlisäverottomiin tositteisiin.

Niemi on myöntänyt, että Tekesin kantelu on sinänsä oikea ja asiallinen, mutta hän on korostanut asiaan liittyviä erityispiirteitä. Erityisesti on huomattava, että Tekesin rahoit- uspäätöksen mukaisia enimmäiskustannuksia ei ole ylitetty. Myöskään Tekesin oma valvontakoneisto ei huomannut virhettä ennen kuin ADA Drive Oy ja Niemi väären- nysten paljastuttua 2015 ilmoittivat niistä Tekesille.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa Niemelle huomautuksen.

PerustelutTapahtumien kulku

Niemi on toiminut ADA Drive Oy:n tilikausien 2010 – 2014 tilintarkastajana.

ADA Drive Oy on hakenut ja saanut käynnistämälleen projektille ”ADA – Autoilijan Di- gitaalinen Asiointitili” Tekesin päätöksellä 15.9.2011 tutkimus- ja kehitysrahoituksena lainaa 252 000 euroa. Projektin kokonaiskustannusarvio on päätöksen mukaan ollut 360 000 euroa. Projektin kesto päätöksen mukaan on ollut 8.7.2011 – 28.2.2012. Te- kesin päätöksen mukaan rahoituspäätökseen sovelletaan yritysten tutkimus- ja kehi- tystoiminnan rahoituksen yleisiä ehtoja.

Niemi on laatinut ja antanut 26.7.2012 päivätyn tarkastusraportin ADA Drive Oy:n Te- kes-projektista kansainvälisen liitännäispalvelustandardin ISRS 4400 ja Tekesin rahoit-uksen yleisten ehtojen mukaan.

Tarkastusraportissaan Niemi on esittänyt, että ADA Drive Oy:n projektikirjanpito on to- teutettu luotettavalla tavalla ja se on rahoitusehtojen mukainen. Niemi on myös toden- nut, että projektin työajanseuranta on toteutettu luotettavalla tavalla ja se on rahoitus- ehtojen mukainen. Niemen tarkastuskertomuksen mukaan tarkastuksessa läpikäydyt kustannustilitykseen sisältyvän palkkaerittelylomakkeen tiedot täsmäävät palkkakirjan-

14.11.2017

pitoon ja työajanseurantaan. Niemen tarkastuskertomuksen mukaan läpikäytyt kustannukset ovat hankkeen kestoaikana suoriteperusteisesti syntyneitä ja matkakustannukset ovat verohallinnon päätöksen mukaisia.

Tekes on teettänyt kyseiseen projektiin Tekes-tarkastuksen, jonka suorittivat ulkopuolinen tilintarkastaja Oy Tuokko Ltd ja Tekesin teknologia-asiantuntija. Tekes-tarkastuksen avulla oli tarkoitus varmistua projektkirjanpidon, työajanseurannan ja tilitettyjen kustannusten asianmukaisuudesta. Tarkastukseen liittyvä lausunto on annettu 8.9.2015. Tekes-tarkastuksen mukaan projektin kustannustilityksen työtunneissa todettiin merkittäviä virheitä, jotka johtuivat siitä, että kustannustilityksessä oli tilitetty projektin päättymisen jälkeiseen aikaan kuuluvia työtunteja. Kustannustilitykseen oli sisällytetty muitakin siihen kuulumattomia menoja, kuten pk-yrityksiltä ostettuja palveluja ajalta ennen projektin alkua.

Niemi on myöntänyt, että Tekes-tarkastus on tehty asianmukaisesti ja että siihen sisältyvät havainnot kustannustilitykseen kuulumattomista menoista ovat asianmukaisia.

Sovellettavat oikeusohjeet

Tekes-projektin kustannustilitykseen liittyvän tilintarkastajan tarkastusraportin antaminen on ollut tapahtumien hetkellä voimassa olleen tilintarkastuslain (459/2007) 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tehtävä, jossa tilintarkastaja on antanut kirjallisen lausunnon viranomaisen (Tekesin) käyttöön.

Niemi on ollut velvollinen noudattamaan hyvää tilintarkastustapaa (tilintarkastuslain 22 §) ja ammattieettisiä periaatteita (tilintarkastuslain 20 §).

Niemi on ottaessaan vastaan Tekes-tarkastuskertomuksen antamistehtävän sitoutunut noudattamaan rahoitusta koskevia Tekesin antamia yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoituksen yleisiä ehtoja (1.2.2011).

Tilintarkastajan tarkastusraportti laaditaan Tekesin ohjeiden mukaan kansainvälisen liitäntäispalvelustandardin ISRS 4400 (Toimeksiannot taloudelliseen informaatioon kohdistuvien erikseen sovittujen toimenpiteiden suorittamisesta) mukaan. ISRS 4400 liitäntäispalvelustandardi sisältää standardit ja ohjeistuksen, jotka koskevat tilintarkastajan ammatillisia velvollisuuksia hänen ottaessaan vastaan toimeksiannon taloudelliseen informaatioon kohdistuvien erikseen sovittujen toimenpiteiden suorittamisesta sekä tällaisen toimeksiannon yhteydessä annettavan raportin muotoa ja sisältöä. Tehdyistä havainnoista annettavan raportin tulee sisältää ISRS 4400 standardin mukainen vähimmäissisältö (18 kohta).

Niemen toiminnan arviointi

Niemi on antanut 26.7.2012 päivätyn Tekes-tarkastusraportin, joka on virheellinen erityisesti siksi, että tarkastusraportin mukainen raportointijakso on pidempi kuin Tekesin rahoituspäätöksen 15.9.2011 mukainen rahoitettavan projektin kesto. Tekesin rahoituspäätöksen mukainen raportoitava kausi oli 8.7.2011 – 28.2.2012 eli kaksi kuukautta lyhyempi kuin kustannustilitykseen sisältyvä raportointikausi 8.7.2011 – 30.4.2012.

ADA Drive Oy:n projektin kustannustilitykseen sisältyvät Tekesin kantelussa esitetyt virheet, jotka ilmenevät 8.9.2015 päivätyn Tekesin viranomaisvalvontana teettämän tarkastuksen yhteenvedosta. Niemi on myöntänyt, että kustannustilitykseen oli sisällytetty projektille kuulumattomia menoja.

14.11.2017

Käsillä olevassa tilanteessa tilintarkastaja voi perustaa raporttinsa otokseen tarkastettavasta aineistosta, joten hän ei ole velvollinen tarkastamaan koko aineistoa. Se, että ulkopuolinen tilintarkastusyhteisö on tekemänsä tarkastuksen perusteella havainnut Tekesille toimitetussa selvityksessä virheitä, joita tilintarkastaja ei ole havainnut, ei vielä tarkoita sitä, että tilintarkastaja oli toiminut toimeksiannon ehtojen ja ISRS 4400 standardin vastaisesti. Tilintarkastajan työtä tule arvioida sen mukaan, miten tilintarkastaja on noudattanut toimeksiannon ehtoja ja ISRS 4400 -standardia. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että erityisesti selvityksessä olleet raportointijaksoa koskevat virheet ovat perustavanlaatuisia. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että Niemi on toiminut huolimattomasti eikä ole suorittanut riittävästi tarkastustoimenpiteitä ja hankkinut riittävästi evidenssiä (ISRS 4440 liitännäisstandardin kohdat 15 ja 16) siitä, että Tekes-kustannustilitykseen sisällytetyt menot kuuluvat hänen tarkastamalleen projektille ja että projektin raportointijakso on oikein.

Virheellisestä tarkastusraportista on saattanut aiheutua haittaa ja vahinkoa rahoituksen myöntäjälle Tekesille. Virheellisen tarkastusraportin antaminen on omiaan vähentämään yleistä luottamusta tilintarkastajien raportointiin. Niemi on toiminut huolimattomasti ja siten moitittavasti 26.7.2012 päivätyn tarkastusraportin antaessaan.

Yhteenveto

Toiminnan hetkellä voimassa olleen tilintarkastuslain 49 §:n mukaan tilintarkastajalle on annettava varoitus muun muassa silloin, jos tilintarkastaja on huolimattomuudesta tai varomattomuudesta menettellyt tilintarkastuslain vastaisesti tai rikkonut velvollisuuksiaan tilintarkastajana. Jos tilintarkastajan toimintaan liittyy lieventäviä seikkoja, hänelle tulee antaa huomautus.

Tilintarkastuslain (1141/2015) 12 luvun 2 §:n 15 momentin mukaan valvottavan toiminnan sijoituessa aikaa ennen tilintarkastuslain voimaantuloa varoituksen tai huomautuksen antamiseen arvioidaan kumotun tilintarkastuslain (459/2007) mukaan.

Seuraamusta määrätessään tilintarkastuslautakunta ottaa huomioon TTL 10:7:n mukaiset seikat. Niemen tarkastusraporttiin liittyvät virheet liittyvät viranomaiselle annettuun lausuntoon, mitä voidaan pitää virheen vakavuutta korostavana seikkana. Virheisiin liittyvä varallisuusintressi (yli 102 000 euroa) on suurehko, joskaan vahingon tai haitan määrää ei ole mahdollista arvioida tarkasti.

Niemi on antanut häneltä vaaditut selvitykset viipymättä ja avoimesti. Hän on myöntänyt virheensä osittain. Hänen toimintansa moitittavuus liittyy pääosin virheelliseen raportointijaksoon Ada Drive Oy:n kustannustilityksessä, jota myöskään TEKES ei ole huomannut. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että nämä ovat Niemen toimintaan liittyviä lieventäviä seikkoja. Tilintarkastuslain mukaan Niemelle on annettava huomautus.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (459/2007) 1, 11-15, 20, 22 ja 49 §
Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 4 luku 1 ja 3 §, 7 luku 5 § ja 10 luku 1 §, 12 luku 2 §:n 15 momentti

Valitusoikeus

Niemellä on asianosaisena oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Manne Airaksinen (pj), Mika Ilveskero (varapj), Teija Laitinen (tarkastava jäsen), Antti Fredriksson, Jussi Heiskanen, Riikka Lamberg, Mervi Niskanen, Pekka Pajamo ja Anders Tallberg

Vakuudeksi

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta

Manne Airaksinen
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pasi Horsmanheimo
Esittelijä
tilintarkastusvalvonta@prh.fi

Liite

Valitusosoitus

Jakelu

Pekka Niemi
Tekes, Krista Hytönen (kopio tiedoksi)

VALITUSOSOITUS

Tilintarkastuslain (1141/2015) 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan tilintarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Tavallisena tiedoksiantona hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaan postitse kirjeellä toimitettaessa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on annettu todisteellisenä tiedoksiantona hallintolain 60 §:n mukaan, saantitodistus osoittaa tiedoksisaannin ajankohdan. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköpostitse tavallisena sähköisenä tiedoksiantona, katsotaan päätös annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä (laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003, 19 §).

Valitus hallinto-oikeuteen on tehtävä kirjallisesti. Valittaja voi laatia valituskirjelmänsä itse tai käyttää sen laatimisessa avustajaa. Valittaja voi myös valtuuttaa asiamiehen tekemään valituksen puolestaan. Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valittajan antama valtakirja.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä on ilmoitettava, mihin päätökseen haetaan muutosta. Valituksessa on ilmoitettava, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi.

Valituskirjelmässä tulee esittää perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta sekä yhteystiedot eli postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Allekirjoituksella tarkoitetaan omakätistä nimen kirjoittamista.

Liitteet

Valitukseen tulee liittää seuraavat asiakirjat:

1. Päätös, johon haetaan muutosta valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. Todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, esimerkiksi kopio saantitodistuksesta tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
3. Asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. Asiamiehen valtakirja, ellei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Valituksen määräaika ja toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen tulee toimittaa Helsingin hallinto-oikeudelle ennen valitusajan päättymistä.

Valittaja tai hänen edustajansa voi tuoda valituskirjelmän hallinto-oikeuden kirjaamoon tai lähettää sen postitse. Oikeudenkäyntiasiakirjoja voidaan toimittaa tuomioistuimelle myös telekopiona tai sähköpostina.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI. Sähköposti [helsinki.hao\(at\)oikeus.fi](mailto:helsinki.hao(at)oikeus.fi). Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä. Vaihde 029 56 42000 , Faksi 029 56 42079